

Fecske

HOGYAN TOVÁBB?

CSORBA MAJÁLIS

HOGYAN TOVÁBB?

Most, hogy elmúlt Húsvét ünnepe, megpróbáltam utánanézni, hogy 224 éve, 1785. tavaszán, Feketehegy pusztára áttelepült őseink mikor emlékeztek meg először az újházában a Feltámadás ünnepéről. Teszem ezt, azért mert biztos vagyok abban, hogy a szívükben hozott reménységen kívül, az önszántukból választott lakatlan pusztán megtelepedett, és évekig elégedetlenkedő felmenőink nem feledkeztek meg keresztyén egyházunk legszentebb ünnepéről, hiszen meg van írva a krónikákban, hogy lelkész kíséretében jöttek, és féltve őrizték a kunhegyesi kibocsátó gyülekezettől kapott keresztelési ezüstkelyhet, a két úrasztali cinkannát, és a templomi kisharangot.

A krónikák azt is megírták, hogy földnélküli irredemptus őseink 1785. április 20-án még otthon voltak Kunhegyesen, az első itthoni, feketitsi, vagy ahogy ők szerették mondani feketehegyi anyakönyvi, gyermekszületési, illetve keresztelési bejegyzés pedig május 29-én történt meg. Mivel ezekreiken, jószágukat terelve, valószínűleg két hétig is eltartott az út, könnyen megjósolható, hogy valamikor május hónapban érkezhettek meg. A világhálón utánajártam és megtudtam, hogy 1785-ben a Feltámadás ünnepe március 27-ére, Pünkösöd ünnepe pedig május 15-ére esett. Mivel ettől sem lettem okosabb a bács-feketehegyi Fecske olvasóinak csak arról tudok teljes bizonyossággal beszámolni, hogy református keresztyén, kunszármazású őseink idetelepülésük évében minden bizonnyal megemlékeztek Megváltónk születéséről. Tették ezt valószínűleg az újonnan, két kezük munkájával a tél beálltaig felépített, és befedett házaikban, hiszen a templom építésébe csak a következő évben, minden bizonnyal csak a tavaszi mezőgazdasági munkák elvégzése után fogtak hozzá.

A témánál maradván elmondom azt is, hogy szegények voltak őseink, hiszen az idetelepült 211 család mintegy nyolcszáz tagja, összesen 219 igavonó ökörrrel, 369 igavonó lóval, és nem egész 1500 legelőn tartott jószággal rendelkezett az 1785. július 11-i összeírás idején. A monarchia kincstárából kapott kicsinyke támogatásból és a kunhegyesi szegénységük eladásából kapott pénzükön

kívül csak a család, és talán a közösség összefogására számíthattak. Tudni kell azt is, hogy Feketehegy pusztára, Kunhegyes akkori lakosságának mintegy egynegyede költözött, a krónikák szerint igen illetlen módon, hiszen számos adósságuk törlesztését elmulasztották, ezért nem kapták el a számukra kiállított útlevelet sem. Valószínűleg nem köszöntek el a Kunhegyesi előljáróktól sem, hiszen izgága és kötekedő lakosok hírében álló őseinket, csak a megkondított kunhegyesi harangok hangja kísérte ki az ismeretlenbe vezető útjukra.

Meg is lett ennek a viselkedésnek az átká is, hiszen a jobb élet reményében távozók közül sokan szerettek volna az elköltözést követő években visszatelepülni, de a kunhegyesi előjáróság ezt megtiltotta és rendeletet hozott arról, hogy 25 pálcaütést kapjon, és utána elzavartasson minden Feketehegyről hazakiváncsorig családostól személy. Ugyanez a büntetés várt a befogadó személyre is, és bizony számos esetben alkalmazták is a törvényt, hiszen a feketehegyi élet sokak számára rosszabbnak tűnt a megálmodottnál.

Családok szakadtak akkor szét. Testvér elhagyta a testvérét, a gyermek megvált szüleitől, szomszéd a szomszédától, de

mindezek ellenére 150 évig semmilyen hivatalos kapcsolat nem volt Kunhegyes és Feketehegy, valamint a szétszakadt családtagok között. Magunk közt, és feketicsiesen mondván, ismerve a fajtánkat, nem igen csodálkozom ezen a történelmi tényen, hiszen most is, több mint két évszázad elteltével, igen gyakran kényelmesebbnek tűnik sokunk számára csak a magunk bajával törődni.

Gyötrelmes évek, évtizedek múltak el mire megnyugodtak őseink az új hazában. Átélték a kolera-járványokat, a Mária-napi szaladást követő gyötrelmes újrakezdést a felgyújtott és kifosztott faluban, a svábok beköltözését, a világot megrázó gazdasági válságot, és még sok minden más ember- és közösségpróbáló nehéz időt. Megboldogult Ágoston Sándor püspök úr ötlete volt az újbóli kapcsolatfelvétel, amikor a százötven éves ittlétünk évfordulójának megünneplésére készülve hivatalos látogatást tett Kunhegyesen. Meghívót is vitt magával, de a kibocsátó gyülekezet vonattal érkező küldöttségét akkor nem engedték át a határon a két világháború közötti jugoszláv királyság határőrei.

Itt mondom el, hogy néhai Ágoston Sándor püspök urunk, aki mindenkinél többet tett falunk és közösségünk érdekében, a látogatást követően, nagy lokálpatriótaként és emberismerőként, megírta azt a ritkán szelölőztetett véleményét, hogy a feketicsi ember minden tekintetben különb a kunhegyesitől. Ezt a megállapítást valószínűleg abból merítette, hogy jó néhány kunhegyesi családban igen illetlen módon fogadták, hiszen a háziak arra sem méltatták, hogy abbahagyják a kukoricamorzsálást, letegyék az ölükből a szakajtót, felálljanak a kissámliról, és illő tisztelettel köszöntsék a püspököt.

Egy szó, mint száz, Délvidék rövidéletű hazatérését követően, csak a háború utáni megtorlás és a nincstelenség éveitől kezdve a szocialista testvériség-egység vívmányaként lobogtatott hivatalos kapcsolatfelvétellel. A kunhegyesi téves és a feketicsi szövötközett együttműködése keretében kialakult csereüldöttes számos családi kapcsolatfelvételt eredményezett. Igaz a kétszáz éves idetelepülésünk évfordulója alkalmából, 1985. szeptember 8-án megtartott nagyszabású, és lélekemelő egyházi megemlékezés igencsak felborzolta a kedélyeket, hiszen világi szinten nem volt mersze sen-

kinek sem kezdeményezni a történelmi tények tudomásulvételét, és a jubileum templomon kívüli méltatását.

A 210 éves évfordulóra a rendszerváltást követően került sor, úgy egyházi, mint világi szinten. Ekkor avattuk Szelekovszki István kunhegyesi fafaragó polgármester és Sárándi István bácsfeketehegyi fafaragó közös kettős kopjafáit, a kunhegyesi református templom kertjében, majd pedig református egyházunk központi otthonának az udvarában.

Ebből az alkalomból tartott kihelyezett ülést falunkban Kunhegyes Város képviselőtestülete, hogy hivatalos döntést hozzon, és eltörölje a 25 pálcáutésről szóló régi rendeletet, megfelelkezve eközben az elköltöztésünkkor hátrahagyott adósságunk, és annak felgyarapodott kamatának a leírásáról. Ugyanígy szép rendben elmúlt a 220 éves megemlékezés is, egyházi szinten mindkét településen, önkormányzati szinten pedig Bácsfeketehegyen, mivel a kunhegyesi, akkoriban szocialista vezetésű önkormányzat megtakarította a megemlékezéssel járó kiadásokat.

Ha olvassák az írásomat, akkor kérdezhetnék sokan, hogy miért választottam ezt a történelmi áttekintést írásom témájának, hiszen a bácsfeketehegyi Fecske májusi számában annyi más, ettől sokkal aktuálisabb témáról is írhatnék. Itt van például a gazdasági világválság és a mexikói kór rémisztő

előretörése, írhatnék az idei időjárás rendkívüli kedvezőtlen alakulásáról, a mindenhol növekvő munkanélküliségről, vagy pedig a szerbiai költségvetés és az alkotmány körüli figyelemelterelő hadműveletekről. Ha akarnám, akkor írhatnék pozitív dolgokról is. Arról például, hogy ha rövidebb, vagy hosszabb életünk során már ennyi rosszat átélünk, akkor vállaljuk fel őseink konok, eredményt hozó kitartását, és próbáljuk meg minél kisebb veszteséggel átvészelni szülőfalunkban a bennünket igazságtalanul sújtó nehéz időket. Kíséreljük meg itthon marasztalni a fiatalokat, akik nélkül kárba vész életünk és őseink életének az értelme.

Ha szokásom lenne, akkor ügyesen, hogy ne tűnjön dicsekvésnek, azt is elmondhatnám, hogy elfogadtam Pásztor István elnök úr javaslatát, hogy ügyvezető alelnökként legyek valameddig a VMSZ, hivatalos rangban, második embere. Vagy azt például, hogy a törökkanizsai búcsú napján zsúfolásig megtelt Szent György templomban tartott ünnepi szentmise keretében Bóviz László plébános úr megdicsérte, Bogdán József papköltő barátom pedig megköszönte a Hét Napban megjelent írásomat, amelyben a törökkanizsai magyarok összefogását és hitét és kitartását méltattam. Elmondhattam volna azt is, hogy talán egy kicsit én is hozzásegítettem ahhoz, hogy az udvarnoki magyarok megkísérlik megmenteni gyerekeik számára az anyanyelvi iskoláztatás

lehetőségét. Ha pedig szerettem volna itthoni témánál maradni, akkor megírhattam volna, hogy az idei Falunapi ünnepségünkön, június 13-án a bácsfeketehegyi, száznegyven éves múltira visszatekintő könyvtárunk felveszi alapító lelkipásztorának a nevét.

Sok minden másról is írhattam volna, de ezúttal nem tettem, mert nem akartam eltérni a lényegről, arról, hogy kötelességünk továbbvinni a lángot, őseink jobb életbe vetett hitét ezen a tájon, ebben a faluban, amit most Bácsfeketehegynek hívunk. Azt, hogy kötelességünk vállalni sorunkat, és néhai Ágoston Sándor püspök úr közösségépítésről, és közösségmegtartásról szóló örökségét. Arról például, hogy, most amikor készülünk az idei Falunapunk megünneplésére, ne csak a gondokról, hanem az eredményekről is szóljunk. Hiszen fájó gondjainkon kívül, vannak eredményeink is, amik miatt sokan felnéznek ránk, Bácsfeketehegyiekre.

A hogyan továbbról szóló örökös kérdéseink hosszú lajstromát pedig mérhetetlen bizalommal helyezzük Teremtőnk kezébe. Abba a biztos kézbe, amely hitvalló őseinket elvezette és megtartotta szülőfalunkban, gyermekeink és unokáink utódainak jövődöbéli otthonában.

Pál Károly

V I S S Z A P I L L A N T Ó

AZ IZIDA HÍREI

Újdonságok az Izidában

A Társulatunk keretén belül, sokat gondolkoztunk azon, hogy a szervezet tagjainak különböző kulturális háttére milyen befolyással van a szervezet egészére, azaz, hogy szükség van-e egy egységes szervezési kultúrát kialakítására, vagy elképzelhető az, hogy a kultúrák egymás mellett éljenek. Arra jutottunk, hogy igen is egyidejűleg több eltérő kultúra érvényesülhet egyszerre. Erre bizonyíték, hogy a műhelyeink működnek folyamatosan habár tagjaink más-más kultúrával rendelkeznek. Helyt kapott a halláskárosult, látáskárosult és a kerekesszékes tagjaink is a közös munkában. Igyekeztünk mindenkinek a feltételeket biztosítani a munkához. Folyóiratokat is próbálunk beszerezni. Nagy örömünkre van, ugyanis sikerült folyóiratot biztosítani Braille-írással két tagunk részére. Eddig négy szám jutott el szervezetünkhöz.

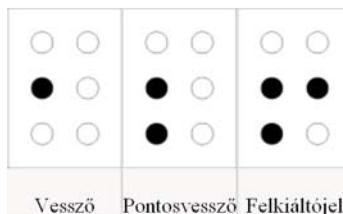
Tudjunk meg többet a Braille-írásról!

A Braille-írás vagy Braille-ABC (ejtése: brej, bréj, bráj, forrásonként eltérő) egy speciális technikát alkalmazó ábécé, amelyet a francia Louis Braille talált ki 1821-ben a vak emberek számára. Segítségével lehetővé vált a vakok számára is az írás és olvasás elsajátítása. Minden egyes Braille-karakter hat pontból áll, téglalap alakban elrendezve, két oszlopban. A pozíciók bármelyikén lehet pont, mely által összesen $2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 64$ variáció lehetséges. Az egyértelműség kedvéért egy adott variációt az alapján neveznek el, hogy melyik pozícióban van pont. A pontokat balról jobbra és felülről lefelé haladva

növekvően számozzák, vagyis a bal oldali oszlopban a legfelső pont az 1, a legalsó a 3, a jobb oldaliban pedig a legfelső a 4, a legalsó a 6. A központosítási karakterek szintén így jelennek meg.

Minden nyelv saját Braille írással rendelkezik, ami kezdve kis módosításoktól (például angol, francia, német) akár teljes át-szervezésig (kínai, japán) eltérhet az eredeti formától, hogy kielégítse a nyelv igényeit. Külön Braille írás van a magyar nyelvhez is.

Szöveg leírásán kívül más információk lejegyzésére is alkalmas a hatlyukú rendszer, ezek külön erre a célra létrehozott kódolásokkal rendelkeznek: Németh Braille matematikai képletekhez, Braille kotta zenéhez stb. 1809-ben Párizs közelében született Louis Braille, aki megalkotta a Braille-írást, melynek segítségével a vakok és a súlyosan gyengénlátók is képessé váltak az olvasásra. Braille maga is érintett volt eme kérdésben, hiszen három évesen egy szerencsétlen baleset következtében elveszítette szeme világát. Édesapja bőrművesként dolgozott, így gyakran tartózkodott a mesterműhelyben. Egyik alkalommal azonban végzetes tragédia történt: a bőrvágó olló belecsapódott a gyermek szemébe. Úgy tűnt, hogy pihentetéssel, orvos segítségével és a teljes sötétség elrendelése mellett újra képes lesz látni, azonban a sebet bacilusok támadták meg. Braille örökre megvakult. Tanulmányait a látó

gyermekek között, a falusi iskolában kezdte meg, majd Párizsba került a Valentin Haüy által alapított, vakok intézetébe. Braille 16 évesen, 1825-ben itt kísérletezte ki a vakok számára azt az írásrendszert, melynek használatával a tanulók hatékonyabban tudtak tanulni.

Akciók a szervezetben

Az Regionális szelektív hulladéktárolási akció, ami most folyamatban van, a kollektív felelősségvállalásra, a józanész fontosságára és a lakosság hulladékkezelési kultúrájának hiányosságaira hivatott felhívni a figyelmét. Az Izida is részt vesz a szelektív hulladékgyűjtés akcióban. Papírt, műanyag tárgyakat gyűjtünk, amit később igyekszünk értékesíteni. Polgáraink 2008 és 2009 óta több alkalommal felfeltűntek Társulatunkban, hogy az elszórt és elhagyott hulladékokat hozzanak be udvarunkba, amit gyűjtöttek otthonukba vagy utcákon, azzal a céllal, hogy juttassuk el megfelelő helyre. Tehát mi is aktívan részt vettünk e nagy megmozdulásban. Az akcióról tekintünk meg pár képet

Húsvétot ünnepelve

Tagjaink munkáikat kirakodó vásáron kínálták lakosainknak. Festett tojás, képeslapok, szőnyeg és sok szép munka került az asztalra.

P.J.

Egyszer hopp, másszor kopp!

Nézem azokat a már-már elhíresült meggyfákat a kertben, az utcán, a gyümölcsösökben... Az igaz, hogy az idei tavasz eléggé nehézkesen kopogtatott be hozzánk, szinte kérette magát -mint az egyszeri legényke- azután pedig vérszemet kapott és úgy borult zöldbe köröttünk a világ, mint az Orinocco környéke a trópusi felhőszakadás utáni napokon. Mindezek ellenére korai lenne azt hinni, hogy az idén is rekordtermés elé

nézőnk, mert a számtalan virág közül nem is olyan sokban termékenyült gyümölcsös a rovarok áldott munkája.

Akkor most lesz meggy vagy nem lesz? Ha terem, átvesszik -e? Erről beszélgettünk a Feketicsi Fekete meggytermelők egyesületének utóbbi gyűlésén.

Érdekeltek azok vannak. A termelők, a meggyfatulajdonosok várják az első egészséges bevételt, a felvásárlók a minőséget követelik.

Első osztályú a tiszta, száraztól szedett gyümölcs, amikor a szem elválk a szárától az már gyengébb kategória, a túlrett gyümölcs ára zárja a sort. A gyümölcsöt azonnal az átadásra szánt ládába kell szedni, az átöntögetett, más piacot látott, összetört portéka átvétele kérdéses lehet.

Két cég jelentette be a részvételét az idei kampányban. A topolyai Vočar – Povrtar és a feketicsi Futura. Egyenlőre nem dőlt el, ki milyen érettségi fázisban veszi át a meggyet, de az egyesület azon dolgozik, hogy az elejétől a végéig takarítsuk be a termést. Az se lenne rossz dolog, ha megjelenne még valaki a nagybani felvásárlás területén, mert a feketicsi fekete meggynek addig van igazán jó ára a piacokon, amíg az újdonság erejével hat. Ezért rövid idő alatt kell leszedni és szaporán értékesíteni. Egyre többen jelennek meg a környéki településekről vendégmunkásként, mert a gyomírtózás következtében mind kevesebbet kell kapálni, számunkra pedig ez kedvező, mert jobban halad az átadás. A pénz jól jön, van hova tenni...

Szóval, alakulnak a dolgaink, kínálkozik néhány reményteliség, de hátramaradt egy kérdés is: vajon terem -e majd a meggy?

Tóth János

VAJDASÁGI REFORMÁTUS ÉRTELMIÉGI FÓRUM (VRÉF)

Tragikus hirtelenséggel elhunyt elnökünk Varga János 2007-ben. Munkásságát Kelemen István tanár úr méltatta, majd egy perces néma csennel tisztelegtünk emlékének. Sajnos önfeláldozó munkáját hirtelen senki sem tudta folytatni, de mégis, a maradék vezetőségi tagok, főleg Kelemen István tanár úrnak köszönve, újra éledt a lelket és hitet pallérozó Istennek tetsző tevékenység.

Az idén Kálvin János éve van, mivel most emlékezünk születésének 600.-ik évfordulójára, kinek életét és munkásságát Bödecs Pál kiskunhalasi lelkész úr és hitprofesszor mutatta be a lelkes tagságnak. Az előadás előtt Harangozó László lelkész úr tartott közös áhítatot, majd, Békássy Andor lelkész úr köszöntötte a megjelenteket.

A fent említett elnök halála miatt új

vezetőséget kellett választani, és a Fórumot jogilag átalakítani, mivel a törvények változása miatt civil szervezetből visszakerült az Egyház szárnyai alá.

Az összejövetelt ebéd zárta, amit jótékony svájci támogatónknak köszönünk.

A Fórum szeretne ősze még egy találkozót tartani.

B.CS.

MANAPSÁG

JOGKÉPVISELET KISHEGYES KÖZSÉGBEN

A Katalán Ombudsman, a Tartományi Végrehajtó Tanács valamint a kishegyesi önkormányzat által indított ingyenes jogi tanácsadást eddig több mint százán veték igénybe a kishegyesi községben.

Tavaly június végén, egészen pontosan 27-én indult az ingyenes jogsegélyszolgálat a kishegyesi községben, a község, a tartomány és a Katalán Ombudsman intézményének, valamint a Vajdasági ügyvédi kamara együttműködésének eredményeként. Péntekenként 9 és 13 óra között a feleket fogadó négy bécstopolyai ügyvédet eddig több mint százán keresték fel, leggyakrabban eltartási és munkaügyi problémák miatt.

Április 1-től a szolgáltatnak bővült a hatásköre és ezután ingyenes jogi képviseletet is elvállal.

- Az ingyenes jogi képviselet megvalósításához azonban a jelentkezőknek több feltételnek is eleget kell tenniük. Ezt a szolgáltatást ugyanis csak a szociálisan hátrányban levők igényelhetik, de alapfeltétel az is, hogy az illető vajdasági lakos legyen és nem angazsált eddigi peres ügyeiben ügyvédet. Az igénybevevőnek igazolnia kell jövedelmét, a háztartásban élők számát, adóbizonylatot a föld utáni adó befizetéséről, munkanélküli esetében a foglalkoztatási iroda igazolása és mellékelni kell egy nyilatkozatot arról is, hogy az igénylő felelősséget vállal a folyamodványban feltüntetett adatok hitelességéért. A kérvényt egy háromtagú bizottság bírálja el, s döntés ellen a Vajdasági Ügyvédi Kamarához lehet fellebbezni. Ha azonban az ügyvéd teljesen reménytelennek ítéli meg az ügyet, nem fogja elvállalni és természetesen akkor sem ha kiderül, hogy az ügyfél hamis adatokat adott. Ez esetben a szolgálat felmondhatja a szolgáltatást és természetesen a szolgáltatást meg kell fizetni.

A program a tervek szerint az év végéig működik. Az ingyenes jogi képviseletre felhatalmazó dokumentumokkal kapcsolatos kérdőívet az érdekeltek a Képviselő-testület épületében a titkárságon szerezhetik be.

Papp Imre cikkje alapján
Bíró Anikó

MUNKÁLATOK AZ IPARI PARKBAN

Az idei év tavasza sokatmondónak bizonyul a Small Steps számára.

Elsőként a kút fúrását említeném. A Tartományi Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási titkárság idén márciusban meghirdetett pályázatán Kishegyes község Önkormányzata 2 millió dinárt nyert az ipari park vízellátásának biztosítására.

A Small Steps által, tavaly nyáron elvégzett próbafúrás és tervdokumentáció alapján, megkezdődhet a kút fúrása az ipari park területén. A Község elvégezte a kút fúrásához szükséges közbeszerzést, valamint megkötötte a szerződést a kiválasztott kivitelezővel, aki végül a rumai Sremakva cég lett.

Másodikként az infrastruktúra kialakításához szükséges területek ekspropriációját említeném (ekspropriáció alatt, a Kormány által jóváhagyott közérdekű kisajátítást értjük). Az út és a trafóállomás kiépítéséhez szükséges területekről van szó, melynek közérdekű kisajátításáról a Kormány 2009. április 2-ai ülésén született meg a végzés.

A közérdekű kisajátítás folyamatát Kishegyes Község Önkormányzata bonyolít(hat)ja le.

Valamint megtörtént a Becsei út mögötti zöld sáv tavaszi rendbetétele. A fák közének kitisztítása és a fasorok közének rendbetétele, valamint a Kishegyesi Tűzoltó Egyesület és a Mezőőrszolgálat segítségével elvégeztük a facsometék locsolását is.

Molnár Zita

CSORBA MAJÁLIS

Évről-évre lassan, észrevétlenül változik a majálistozás, a május elseje a munka ünnepének a megünneplése. Talán mi magunk is nagy változásokon mentünk keresztül az elmúlt két évtized alatt. Az évekig tartó délszláv háborúskodás és annak szüleménye a hiperinfláció, a menekültáradat és azok a földönfutó emberek betelepődése, majd a széthullott ország a megannyi nemzetnek otthont adó tagköztársaságában sikertelenül lefolytatott magánosítás, és nem utolsósorban a nyakunkon lihegő gazdasági világváltás is megváltoztatták, átformálták, átfestették a majális ünnepének sokszínűségét. Egykoron a frissen, zöld, levélruhába öltözött meggyfák lombjai között nem csupán a kislalunk lelket simogató, lágy harangszója hirdette az ünnepet, hanem a fogatos kocsikon a falut körbejáró zenészek és néptáncosok éneke is, akik a település több pontján alkalmi táncos-zenés műsor keretében májusfát állítottak. A munkanélküliség, a pénztelenség is nagymértékben hozzájárult az emberek elkedvetlenedéséhez, s ma már egyre kevesebb a

májusfaállítás, de sajnos annál több ököl, kar, karó emelkedik a magasba. A karókon lévő táblák szövege az elvett, az ellopott, a ki nem fizetett munkabérek visszaszámaztatását, kifizetését kéri. Vagy csak egyszerűen munkát kér a transzparenst magasba emelő munkáskéz. Hol vannak azok a forró zsírban sercegő kolbászos, a hatalmas kazánokban gőzölgő marhapörköltös illatú majálisok, amelyekre az egykori Jövő Mezőgazdasági Szövetkezet mindenese és raktárosa Molnár Béni bácsi emlékszik. Mindez eltűnt az idő sodrásában – mondaná megboldogult Sárközi Ferenc tanár úr, de ő ezt inkább a könyvében rögzítette, amely a szónál időállóbb. Azok a hangulatos, látványos, valódi ünnepélyes majálisok hangulata sajnos végérvényesen eltűnt a ma emberének az életéből. Csupán az idősebb korosztály tagjai, néhány régi fotó, illetve pár TV-szerkesztő jóvoltából kaphatunk információt, betekintést a múlt eme jellegű eseményeibe. Már a múlté, amikor a munkát, a munkást ünnepeltük. Amikor ekkora a

„Pipacs” vendéglő park bejáratánál felállított bográcsok tartalmának ínycsiklandó illatai is csupán elenyésző számú vendéget csábítottak oda. A marha-, a disznó- és a birkapörkölt mellé az étterem tulajdonosa kitűnő helyi borokat is kínált, amely fokozta a jelenlévő társaság jó hangulatát.

Az érdektelenséget, a tömegesebb részvétel elmaradását, hogy mi idézte elő azon bizonyára az árusok, a lakikonyhások a vendéglátósok is elgondolkodnak. Ugyanakkor közösségünk előjárói is, de nem utolsósorban mi magunk is mérlegelhetjük, valóban ekkora lenne a pénztelenség, vagy esetleg a környező, távolabbi települések bővebb szórakozási és programlehetőséget kínálnak!? Netalán a gazdasági világváltás kezdeti hatásának tulajdonítható az ideai csorba majális!?

Ma, a váltás viharában a világ vezető országainak a politikusai is összefogásra, együttműködésre szólítanak fel. Mégis csak örök érvényű lenne az-az elcsépeltnék hangzó szlogen „Világ proletárjai egyesüljetek”?

Szukola Béla

munkanélküliség, talán itt is névváltoztatásra lenne szükség, mint egyes utcanevek esetében.

Megváltozott, szinte kiszámíthatatlanná vált a majálistozók tömege, mozgása és fogyasztása. Az idén hihetetlenül gyér volt az érdeklődés a „Strand” környékén felállított kézművesek, és csecse-becsek asztalain kínáló portékái iránt, sőt a körhintások sem foglalják imába ama pénteki nap bevételét. A

KÖZÖS KÖZLEMÉNY

Az első képviselő testületi ülés Kishegyesen, amelyet az újonnan megválasztott elnök, Vladimir Lopičić, a demokrata párt képviselője vezetett, berekesztetésre került, mivel lehetetlenné vált a rendfenntartás és a megfelelő munkafeltételek biztosítása a tanácsnokok számára. A napirend két és fél óra vita után sem került elfogadásra, mivel az elnök nem volt hajlandó szavazásra bocsátani a napirend bővítésére tett javaslatot, amelyet a kishegyesi képviselő testületi tagok többsége, a 25-ből 15 tanácsnok ajánlott.

A testület ülése után **Pál Károly**, a VMSZ községi elnöke, **Nenad Stevović**, a Montenegrói Párt elnöke és **Marko Rovčanin**, az SZSZP helyi szervezetének elnöke közös közleményt adott ki, amelyben hangsúlyozták, hogy a kkt elnöke nem volt hajlandó a kibővített napirendet szavazásra bocsátani, annak ellenére, hogy ezt a képviselők többsége – a 25-ből 15-en támogatták.

„A Magyar Koalíció, a Montenegrói Párt és a Szerb Szocialista Párt képviselőit megdöbbenette, hogy a kkt elnöke önmagát a többség akarata fölé helyezve, megszegte az önkormányzat ügyrendi szabályzatát, illetve figyelmen kívül hagyta a választók többségének akaratát. Ugyancsak megdöbbenéssel vettük tudomásul, hogy a Demokrata Párt a Szerb Radikális Párttal szövetkezve megakadályozta a szeghegyi helyi közösségek tagjainak megválasztását. Azzal, hogy a három helyi közösség közül csupán kettőben tették lehetővé a választások megtartását, egyrészt a községben kialakult több évtizedes gyakorlatot vették semmibe, másrészt pedig komoly anyagi terhet róttak az önkormányzatra – és közvetetten a polgárokra. Megítélésünk szerint a kkt elnökének ilyen hozzáállása igen megnehezíti a koalíció működését, különösen annak tükrében, hogy három hónappal ezelőtt Vladimir Lopičić saját helyettesét – az SZSZP tagját, fizikai leszámolással fenyegette meg. A Demokrata Párt helyi vezetőinek sorában meghonosodott gyakorlatot minősíthetetlennek tartjuk, s ezúton hívjuk fel a Demokrata Párt felsőbb szerveit, hogy a község zavartalan működése érdekében tegyen rendet a saját soraiban”, áll a közleményben.

Pál Károly	Nenad Stevović	Marko Rovčanin
VMSZ	Montenegrói Párt	SZSZP
községi elnök	elnöke	helyi szervezetének elnöke

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK B I R K Ó Z Á S

Az eredményes VINUM nemzetközi verseny után nem volt idő tétlenkedni és az eredményeknek örvendezni, mert az április is gazdag volt versenyekben, amiken a fiúk a következő eredményekkel dicsekedhetnek:

2009 április 4.-én Sabácon II. Szerbia Kupa

48kg	FEHÉR	Alen	II	hely
52kg	PÁSZTOR	Dániel	II	hely
61kg	TÖRÖK	Tamás	I	hely
61kg	BENEDEK	Balázs	II	hely

2009 április 18.-án Kanizsán II. Vajdaság pionír bajnoksága

36kg	BEREC	Nino	II	hely
36kg	PAPP	Marcel	III	hely
48kg	KUNTICS	Lehel	II	hely

2009 április 18.-án Kanizsán II. Vajdaság kadét bajnoksága

46kg	FEHÉR	Alen	II	hely
50kg	PASZTOR	Dániel	II	hely
69kg	NIKOLIĆ	Željko	III	hely
76kg	KUNTICS	Flórián	III	hely

2009 április 25.-én Kanizsán II. Vajdaság idősebb pionírok bajnoksága

48kg	FEHÉR	Alen	II	hely
52kg	PASZTOR	Dániel	III	hely
61kg	TÖRÖK	Tamás	III	hely
66kg	BENEDEK	Balázs	II	hely

Mellettük még PAPP Szabaszián ért el helyezést (V).

A május is zsúfolt lesz, a versenyeket nézve, mivel 16.-án lesz Szabadkán Szerbia bajnoksága az idősebb pioníroknak, 23.-án, a kadétek bajnoksága, míg 24.-én pedig Kanizsán lesz megtartva Szerbia bajnoksága a fiatalabb pionírok részére. Ez mellett meghívtak bennünket szigetszentmiklósi sportbarátaink, az általuk rendezett NEMZETKÖZI KÖTÖTTFOGÁSÚ KADÉT RANGSOR birkózóverseny részvételére, ahol a vendéglátón, és a hazai csapatokon kívül részt vesznek a FAIANCA olasz, a ZAGREB, VARAŽDIN horvát, TUZLA bosnyák, a MURSKA SOBOTA, szlovén, és mi, a kishegyesi SPARTAK Szerbiából.

A vendéglátók ottani költségeinket fedezik. Sajnos az ünnepekben Kuntics Flóri megsérült motorszerencsétlenségben, így egy ideig távol marad a versenyekről, edzésekről. *Mielőbbi eredményes gyógyulást és sikeres, teljes felépülést kívánunk.*

ASZTALITENISZ

Április 10-én tartották meg Szabadkán a „Subotica Open 2009” elnevezésű egyéni asztalitenisz versenyt, ahol a bácsfektehegyi asztalitenisz klub is részt vett. A versenyen 18 csapatból, 39 versenyző mérte össze tudását. Az eredmények a következők:

1. Trbović Milan (Klub Znatlija)
2. Nagynémedi Gábor (Kanizsa)
3. Stančević Aleksandar (Spartak)

Versenyzőink a 25-26-27 helyezést érték el, ami nem számít rossz eredménynek, figyelembe véve, hogy kezdő csapat vagyunk.

Hajrá fűk, csak így tovább.

A Helyi Közösség 2009. 01. 01.-től meghirdeti:

„A falu legszebb háztájéka”

elnevezésű pályázatát

Ezen pályázaton részvételt nyer minden bácsfektehegyi lakos háztájéka (értsd: házak előtti terület karbantartása, rendezettsége, tisztasága, gondozottsága).

Ennek értelmében a személyes benevezés nem szükséges, viszont megtehető fényképek formájában a HK részére címzett borítékban.

Címünk: Helyi Közösség, Testvériség utca 30, 24323 Bácsfektehegy

Az elbírálást az erre az időszakra kijelölt bizottság végzi, helyszíni értékelésekkel. Eredményhirdetés az **V. bácsfektehegyi falunap és a VI. bácsfektehegyi meggy napok** keretén belül.

NYEREMÉNYEK:

Első helyezet: Fűkaszaló,

Második helyezet: egy éves ingyenes szemétkihordás zsák formájában (8 zsák havonta),

Harmadik helyezet: vásárlási utalvány a bácsfektehegyi virágüzletek egyikében 2.500,00 dinár értékében.

Óvd és tartsd tisztán környezetet!

A pályázat 2009. 01. 01.-től 2009. 05. 30.-ig tart.

NYEREMÉNYJÁTÉK INDUL A „FECSKE” OLDALAIN, AZ ÁPRILISI ÉS MÁJUSI SZÁMBAN

A szelvényeket kivágva, névvel és címmel ellátva, a Helyi közösség udvarán (Testvériség utca 30.) lévő „Fecske” feliratú dobozba kell bedobni, - *ne feledjük minél több a helyesen megválasztott és beküldött szelvény annál nagyobb az esély a nyereményre!!* Nyereménycsomagokat a Szabadkai Regionális Hulladéktároló Kft. biztosítja Nyilvános sorsolásra a VI. bácsfektehegyi meggy napok keretében kerül sor.

1. Miért fontos a PET üvegek kupakjának lecsavarása mielőtt a konténerbe dobnánk őket?

- a. Különféle nyereményjátékok miatt
- b. Azért, mert a levegő nem szemet
- c. Azért, mert a kupakot nem lehet újrahasznosítani

Név: _____

2. Mit, ne dobjunk bele a KÉK papírgyűjtő konténerbe?

- a. Kartondoboz, csomagolópapír, papírszák
- b. Olajos, zsíros, oldószeres papír, műanyag bevonatú papírdoboz
- c. Prospektus, katalógus, újságpapír

Cím: _____

3. Miből nem készíthetünk házi komposztot?

- a. Levágott fű, ág, avar, gyümölcs és zöldségmaradék
- b. Tojáshéj, teafű és filter, kávézacc, száraz kenyér
- c. Hús, ételmaradék, használt étolaj

KÖZSÉGI HÍREK!

Üdvözlöm újra az olvasókat, rövid beszámolóval szeretnék jelentkezni, az elmúlt hónapokban történekről községünkben és ami leginkább érinti Bácsfeketehegy lakosait. Április 2-án hagyta jóvá a szerbiai kormány, Kishegyes községben, azon belül Bácsfeketehegyben az expropriáció (kisajátítás) megkezdését. A községi közigazgatás az általános érdekeket szolgáló földterületeket vásárolja fel tulajdonosaiktól. Egy kisebb területről van szó, mely, majd lehetőséget nyújt a nagyobb beruházások és az infrastruktúra kiépítésére. A földterületek felvásárlási ára a piaci árnál valamivel magasabb fog lenni, mivel az illetékes bizottság így értékeli fel a kérdéses területet. Az érintett földtulajdonosokat, közigazgatási eljárás keretein belül ismertetik a végrehajtás folyamatáról.

Tavaszi fásítási akciónkat, már említettem a márciusi számban, akkor beszámoltam arról,

hogy 16000 db facsemetét ültettünk a község bel- és külterületére. A fennmaradt facsemetéket mindhárom településen ingyenesen szétosztottuk, akinek szüksége volt szibériai szil, akác és juharfára azok az előre kijelölt helyeken átvehették azokat. Jó hír,

hogy mind elfogyott. Sokan fásították a kertjüket, az udvarukat, voltak, akik közösen az utcabeli szomszédjaikkal megbeszélve, egy teljes utcarészt fásítottak be, sőt akadtak, akik folytatva a mi munkánkat a határban, a földjük mezsgye vonalát fásították.

Köszönettel:
Csóré Róbert polgármester

PÁLYÁZATFIGYELŐ

Hitel professzionális vendéglátóipar ösztönzésére

Kiíró intézmény: Gazdasági és Regionális Fejlesztési Minisztérium

Beadási határidő: 2009. szeptember 1.

Elnyerhető pályázati összeg: 320 millió dinár

Pályázók köre: turisztikával foglalkozó fizikai személyek kis- és középvállalkozók

Összefoglaló: A vendéglátás előmozdítására a következő projekteteket támogatják:

1. hotelek, szállások, éttermek, sport, rekreációs és szórakoztató épületek építése, rendbe hozása és rekonstrukciója;
2. hajón levő és vízi vendéglátó intézmények rekonstrukciója és adaptációja;
3. emléktárgyak megtervezése, elkészítése; stb.

„START UP” Hitel kezdő vállalkozóknak és vállalat alapítókknak

Beadási határidő: 2009. december 31.

Kiíró intézmény: Szerb Köztársaság Fejlesztési Alap

Pályázók köre: 25 évnél fiatalabb vállalkozók és 40 évnél fiatalabb vállalat alapítók
Kamat: 1% évi kamatláb, 3-5 évig terjedő törlesztési idő,

Megpályázható összeg: 500.000,00 dinártól - 1.300.000,00 dinárig

Munkanélküliek vállalkozáskezdésének egyszeri támogatása 2009-ben

Beadási határidő: 2009. december 31.

Kiíró intézmény: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Elnyerhető pályázati összeg: 130.000,00 dinár

Pályázók köre: a Nemzeti Foglalkoztatási Hivatalnál számon tartott munkanélküliek,

akik elvégezték a Hivatal által tartott vállalkozásindításhoz szükséges képzést

Összefoglaló: Egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek azon munkanélküliek, akik önálló vállalkozásba szeretnének fogni. A támogatást felújításra, üzlethelyiségek vásárlására, szükséges eszközök beszerzésére lehet fordítani. Amennyiben több munkanélküli összefog (nem alapítanak szövetkezetet), személynként megilleti őket a támogatás összege. Üzleti terv elkészítésre van szükség.

Nem pályázhatnak egyéni mezőgazdasági termelők, szövetkezetek, civil és más társadalmi szervezetek, továbbá, akik a kereskedelem, pénzügy, szerencsejáték területén kívánnak tevékenykedni, valamint pénzváltók és taxis vállalkozások.

Nemzeti Foglalkoztatási Hivatal
<http://www.nsz.gov.rs/>

További információért keresse fel irodánkat! Minden munkanapon 07,30-14,30 között, várjuk az érdeklődőket, földműveseinket és gazdálkodóinkat.

A Prowag csapata
Pályázatfigyelés, Tanácsadás,
Pályázattírás, Üzleti tervek készítése
telefon: 024/731-424
e-mail: prowag@gmail.com

KÖZLEMÉNY

Értesítjük a tisztelt olvasókat, hogy településünkön egy éve sikeresen működik a lapkézbesítés (házhozszállítás). Májustól a 7nap, a Családi Kör és a Magyar Szó mellett a Fecske kézbesítését is végezzük.

Igénylésüket Szukola Béla lapkihordónál a 063/7007644 telefonon jelezzék.

ÁPRILIS 22-ÉN VOLT A FÖLD NAPJA

Földünk energiái végesek - így ha nem változtatunk pazarló szokásainkon, a nem megújuló energiatartalékok elfogynak. A retentő mértékű károsanyag-kibocsátás következményeit pedig a következő generációk is meg fogják szenvedni. A klímaváltozás sajnos vissza nem fordítható, de még megállítható. Ebben azonban mindannyiunknak szerepet kell vállalnia. Egy kis odafigyeléssel valamennyien aktív harcosai lehetünk a klí-

ményezhet teljes élettartama alatt, és évente akár 250 kg széndioxid-kibocsátás csökkenéssel járhat. Az energiatakarékos izzók biztos, hogy behozzák magasabb árukat, ráadásul akár tízszer hosszabb az élettartamuk a hagyományos égőknél. De vigyázz, ezeket ne kapcsolgasd sűrűn!

Húzd ki a mobiltelefon töltőt!

A töltő akkor is fogyaszt áramot, ha a telefo-

Zuhanyozz fürdés helyett!

A zuhanyzáshoz negyedannyi energia szükséges, mint a fürdéshez. Hogy minél több energiát megtakaríthass, használj kis vízfolyású zuhanyrózsát, amely olcsó és ugyanazt a kényelmet biztosítja, mint a nagyobb átfolyású, de egyben nagyobb vízfogyasztású zuhanyrózsák.

maváltozás elleni küzdelemnek. **Csatlakozz Te is** e nemes és fontos ügyhöz! Mindig figyelj arra, hogy:

Ne pazarolj!

Vedd lejjebb a fűtést!

Csökkentsd 1°C-kal otthonod hőmérsékletét, és így 5-6%-kal csökkentheted a fűtésszámlát.

Kapcsold le a villanyt, ha nincs rá szükség!

Ha lekapcsolsz 5 olyan lámpát, amire nincs szükség (hagyományos 60 wattos izzó) nemcsak pénzt takarítasz meg, de évi kb. 400 kg-mal csökkentheted a széndioxid-kibocsátást is.

Használj energiatakarékos égőket!

Már egyetlen energiatakarékos izzó is jelentős, akár 4000 dináros megtakarítást ered-

nod nincs rajta. Becslések szerint a töltő által elhasznált elektromosáram-mennyiség 95%-a megy kárba, ha a töltőt állandóan bedugva tartjuk.

Kapcsold ki az elektromos készülékeket!

Ha a televíziót vagy a számítógépet éjszakára áram alatt hagyod, energiafelvétel ekkor is keletkezik. Egy átlagos televízió készenléti állapotban használja el áramfogyasztása kétötödét. Kis odafigyeléssel akár évi 3.000 dinárt spórolhatsz és 300 kg széndioxid-kibocsátástól óvhatod meg a környezetet. Ne hagyd készenléti állapotban az elektromos készülékeket - használj a főkapcsolót, és kapcsold ki őket!

Használj tölthető elemet!

Ha digitális fényképezőgépedbe vagy zenelejátszódba újratölthető elemet teszel, hosszabb távon anyagilag is jobban jársz, ráadásul nem termelsz felesleges veszélyes hulladékot.

Zárd el a csapot!

Ha fogmosás közben elzárod a csapot, több liter vizet megtakaríthatsz! Folyó csap mellett 8 liter víz folyik el egy fogmosáskor, míg ha csak öblítéshez nyitod meg a csapot, átlagosan 1 liter vizet használsz el. Ha fogmosópohárral öblítesz, még ennél is kevesebb a vízfogyasztás. A csöpögő csapok is sok vizet pazarolnak, ezért figyelj oda, hogy a csapok rendesen el legyenek zárva!

Csökkentsd háztartási hulladékodat!

Kerüld az egyszer használatos termékeket, és ha teheted, válassz friss termékeket az előre-csomagoltak helyett. Használj a saját bevásárlótáskád a műanyag zacskók helyett! Biztos lehetsz benne, hogy ha megfogadod a fenti hasznos tanácsokat, energiatakarékos életviteleddel **Te is** hozzájárulsz környezetünk védelméhez!

borka

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy ismét módjukban áll apróhirdetéseiket ingyenesen megjelentetni a Fecskében. Szóval, ha eladnának valamit, netán megvételre keresnek valamit, esetleg csak a figyelmet szeretnék felhívni valamire, a megfogalmazott szöveget az elérhetőségükkel feltüntetve dobják be a "Fecske" postaládájába a Helyi közösség udvarán (Testvériség utca 30.)

Továbbra is várjuk írásaikat, receptjeiket a:
feketicsifecske@gmail.com címre

Aki nem rendelkezik Internet kapcsolattal az, az írását a fent említett postaládába dobhatja bele.

szerk.

AKKOR GONDOLKOZZUNK...?

MIÉRT?

Ez a kérdés, amikor valamit nem értünk. Ez a felirat egy emlékművön, ami a tíz évvel ezelőtt, a bombázásban elhunyt belgrádi Tv munkásainak lett emeltetve. Tíz évvel ezelőtt, április 23.-án, az emberi jogok tipróját, a szerb államot büntette, 88 napon keresztül bombázva az általa kiemelt stratégiai fontosságú létesítményeket, így köztük a már előbb említett televízió székházát is. Még jóval régebben, jól értesült körökben forgolódva, akaratom ellenére megtudtam, hogy a televízióknak nem csak itt van stúdiója, de a városban, és még a városon kívül is vannak objektumai, ahonnan bírnak műsort sugározni és készíteni. Ez mellett létezett, vagy ma is, létezik egy földalatti titkos hadi stúdió is, ahonnan még atomtámadás esetén is lehet műsort közvetíteni, csak azt nem fogtam fel, és fogom fel ma sem, hogy akkor kinek és miért?

Miért nem használták ezeket a helyeket, ha már a madarak az ágon is, azt csiripelték, hogy a tv bombázva lesz? Pedig, ahogy néhány reális politikai elemző manapság ír a sajtóban, ahol a 16 ártatlan áldozat értelmetlen halálát taglalja, ez lett volna az egyetlen ésszerű lépés. De naivak vagyunk, de naivak (mondaná Hofi). Elfelejtettük, hogy a Varaždinban 158 kiskatonát megmentő tábornok, még mindig e „hazaáruló” tetteért a bíróság előtt áll, el nem ítélik, mert, hát, hogy is nézne ki a világ előtt, de fel sem mentik,

miel, mit szólna hozzá a konzervatív patrióta közvélemény és az egyház. Miért nem tesz az egész végére már valaki pontot, amit úgy hívunk, hogy lusztráció? Miért, kell mindig valakinek a véleményét várni, ami később a nép az istenadta nép akarataként fog szerepelni, és így a politikusoknak van/lesz mi mögé bújni, ha netán valaki tetteik után érdeklődik (majd)!. Miért nem vállaljuk szavainkat, tetteinket, emberek, már Szerbiában is eltörölték a halálbüntetést? Miért nem állunk ki elveinkért, védelmezve azokat, bizonyítván azokat, hogy más is, mint közjót használhas-

sa? Miért tagadjuk tegnapunkat? Miért nem engedjük meg másnak, hogy építse a holnapját? Miért vagyunk, olyanok, hogy a másságot nem tudjuk, akarjuk elfogadni, pedig már tettük azt, de talán az annyira rossz volt, mert kommunista nyomás alatt tettük? A nagy fülű világot emlegetjük, pedig akkor legalább e nagy füleinkkel eltakarhattuk szégyenünket, de ma, amikor a popsi foldozáshoz a fülből vágnak (sečeš uši, krpiš dupe), mi marad a borzasztó meztelen valóság eltakarására. Úgy látszik, hogy most kezdjük megismerni a király újruháját.

Nincs még késő, de már ne halasztgassuk tovább, hogy merre akarunk menni. Vagy mennyünk gyorsan, elfogadva a mások, az ott levők feltételeit, vagy tűnjünk el a történelemben, mint a hunok, avarok, besenyők (nem furcsa, hogy a felsoroltak, mind un. rokon nép?), hogy egy történelmet imádó nép, a saját elmúlása előtt dicsőítsen bennünket. Most lesz 225 éve, hogy itt élünk, de ha nincs jó kilátás a további életre, kerekedjünk fel innen is, mint Kunhegyesről, és keressünk egy jobb hazát, mert, nem a hely a lényeg, hanem az Ember, aki azt lakja, éli.

Bíró Csaba

ELSŐ AZ EGÉSZSÉG

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁSRÓL

A helyes táplálkozás fedezi a szervezet minden élettani folyamatának energia és tápanyag felhasználását. Megfelelő táplálkozás mellett a kíváncsú testtömeg alakul ki. Egészségünk alapfeltétele az étkezés.

Kik minden nap bőségesen reggeliznek, kevesebb kalóriát fogyasztanak napközben, így általában soványabbak.

Idős emberek kik csökkentett kalóriatartalmú diétát követnek, jobb a verbális memóriájuk. A verbális memória képességük javulásának köszönhetik, hogy jobban emlékeznek a közeli eseményekre, pl. mi volt a bevásárló listán, hogyan hívták az illető személyt kivel találkoztak stb.

A mai modern világban egyre több háziasszony ismeri fel, és érzi fontosságát, hogy a család asztalára vegyszer és adalékmentes, nem génkezelt élelmiszer kerüljön. Ezt legkönnyebben az ételek házi tartósításával érhetik el.

Az egészséges táplálkozás elsősorban kiegyensúlyozott-ásványi anyagokban, rostokban, vitaminokban, fehérjékben, zsírokban, szénhidrátokban, étkezést jelent. Az egészséges táplálkozás lényege a minél

változatosabb, minél többféle élelmiszerből, különböző ételkészítési módok felhasználásával, állítsuk elő étrendünket.

Ne ragaszkodjunk a megszokotthoz, ízleljünk és fogyasszunk más ételeket is. Együnk kevésbé zsíros ételeket, a főzéshez, sütéshez, inkább olajat, margarint használjunk. A gőzölést, párolást részesítjük előnybe, fóliában, teflonedényben, vagy fedett cserépedényben.

Együnk naponta négyszer-ötször, nyugodt, kényelmes körülmények között, stresszmentesen.

A szomjúság oldásához legjobb ivóvizet használni. Az alkohol káros, gyermekeknél

egyenesen tilos!

A helyes táplálkozás nem jelent egyetlen ételnek a tiltását sem.

A dohányzás teljes mellőzése, a rendszeres testmozgás segíti elő a táplálkozás kedvező hatását.

Kevés sóval készítjük az ételeket, különösen kerüljük a sózást gyermekeknél. Az ételek ízesítésére sokféle fűszer áll a rendelkezésünkre.

Süteményt, édességet hetente egyszer-kétszer fogyasztjuk, soha étkezés között, vagy esetleg helyette. Az ételeinket ne, vagy nagyon csekély mértékben cukrozzuk. Cukor helyet inkább mézet használjunk.

Igyunk inkább természetes gyümölcs és zöldségleveket. Ne szoktatjuk a gyerekeket az édes íz szeretetére. Naponta együnk barna kenyert, fogyasztunk fél liter tejet vagy tejterméket.

Köretként burgonyát vagy párolt zöldségféléket használunk. A tészta helyet inkább rizsát fogyasztunk.

Dr.med.Krisztián Géza
adjunktus

AZ ELFELEJTETT CSICSÓKA

Gyermekkoromban még termelt úgyszólván minden Feketehegyi kertben, Szabadkára kerülve pedig a piacon is jó ideig beszerezhető volt. Nem a gyermekkori emlékek kísértének, higgyenek nekem, amikor a csicsókát újra felidézem a Fecske olvasóinak, inkább rá akarom a figyelmet terelni egy igénytelen gumós növényre, amely bizonyos egészségügyi problémáknál, szinte pótolhatatlan. Ma már azonban ritka vendég a piacainkon, de még a falumban járva is elnézően mosolyognak az emberek, amikor rákérdeznek, természetesen-e, van-e belőle valahol?

Nemrég azonban, egy tudományos cikket olvastam arról, hogy a mellráknál, –amely nálunk, idősödő asszonyainknál szinte népbetegséggé nőtte ki magát- a legújabb kutatások a beteg étrendjébe, minél több **inulin** bevitelét ajánlják. Az inulin pedig nem más, mint egy nem emészthető szénhidrát, amit a cukorbeteg is fogyaszthatnak, édesítőszer és pótkávé is készítenek belőle. Ezen túl azonban, –így a tudományos írás- az inulin képes a hasznos bifidusbaktériumok számát megtírszerezni. Ezek az

emberbarát baktériumok viszont erősítik ellenálló képességünket, immunrendszerünket felvértezik olyan betegségek ellen is, mint a mellrák, vastagbélrák, prosztatarák. A bél felszívódási képessége növekszik az inulin hatására, növeli a vitaminok, és a szívizomnak annyira fontos kálium és magnézium felhasználási arányát. Csökkenti a vérnyomást, leköti a fölöscholesterin és a fiatalabb nőknél annyira kellemetlen betegséget a hüvely

Candida gombáinak szaporodását, megakadályozza.

A csicsóka pedig, nem kevesebb, mint **14-16% inulint tartalmaz**, s minden más hasonló növényhez viszonyítva, ebben a tekintetben verhetetlen. Természetesen, megtalálható az inulin-kivonat gyógyszerárakban is kapszula formában, de miért adnánk 1.200- 1300 dinárt, amikor nyersen a legegészségesebb a fogyasztása s emellett, különösebb munkafordítás nélkül a legszárazabb, legszegényebb talajú kertcskében is megerem. Ma már nem a régi, rücskös felületűt termesztik, hanem a gyógyszergyárak részére kitenyészettek egy sima felületű könnyen hámozható fajtát, csak be kell szerezni az ültetnivalót s kiszemelni számára kertünk egyik szögletét, ahol egyébként semmi nem teremne meg. A csicsóka ott is jól érzi majd magát, és ki tudja, talán még rácsodálkozva, unokáink is megkedvelik!

Dr.Kerekes József
az intenzív terápia főorvosa

LÉLEK SZÁRNYÁN

Keresztyén hivatás és küldetés

Az utóbbi években gyakran okoz fejtörést a történelmi egyházak számára a kérdés, hogy milyen eszközökkel vegyük fel a küzdelmet az elfásulás, a beletörődés, az érdektelenség a hitetlenkedő haszonelvűség ellen egy olyan élettérben, mely külső megjelenésébe építményeiben főként tornyosodik. Ugyancsak kihívást jelent az a talány, hogy mennyire hatékonyak az intéseink, milyen mértékben hatunk a közgondolkodásra, hogyan tudjuk önvizsgálatra és önzetlen magatartásra készíteni környezetünk emberét. Egyáltalán tudjuk-e ezeket a folyamatokat befolyásolni vagy nem?

Annak ellenére, hogy sokak számára az egyház a haladó gondolkodást gátló intézmény, amely merev formulái és viselkedési normái által meggátolja az újabbnál újabb, szabad lehetőségek kibontakozását, meggyőződésünk, hogy templomunk, igehirdetésünk ebben a megváltozott világban is megtalálja hivatását. Érezzük Isten Lelkének ereje elégséges hatalom ahhoz, hogy az igehirdetésnek gyümölcse legyen és meglátja velünk az igazságot. Valószínű azt is

érezzük, hogy a szó, a gondolat, a hit azért létezik, hogy a megváltozott életkörülmények között, ebben a napjainkra nagyon is jellemző pergő életritmusban is közösséget építsenek és formáljanak. A hatalomfitogtatáshoz szokott, sokszor pogány nagyvilági gondolkodás számára bizonyára ez nem eléggé látványos és meggyőző, de ennek ellenére erő és garancia a vigasztalásra, igazságra, megértésre, tanításra szomjazóknak.

Milyen konkrét lépéseket kellene ma az egyháznak megtennie, ahhoz betölthesse az Istentől nyert küldetését? Első helyre mindenképpen a templomi igehirdetést, a prédikálást helyezném. Meg kell vizsgálnunk, hogy mennyire fontos és mennyire hatékony ez? Ennek mindig alkalomszerűnek és időszerűnek kell lennie. A közösség (gyülekezet) időszerű eseményire, adott élethelyzetére kell, hogy rámutasson az igehirdetés. Semmilyen gyakorlati cél érdekében nem szabad az ige üzenetét elferdíteni, sem annak magyarázatát a saját érdekeink, szolgálatunk érdekébe állítani. Az igehirdetés mellett nagyon fontos a

gyülekezetekben és az iskolákban végzett katekézis, hittanoktatás. A vallástanítást sokszor az ábécénél kell kezdenünk a szó szoros és átvitt értelmében is. Ezen a ponton sokkal jobban ki kellene használni a lelkipásztorok és pedagógusok, valamint a lelkipásztorok és (nagy)szülők együttműködési lehetőségeit.

Lehet, hogy nem vesszük fel készakarva a pörgő élet ritmusát. Nem minden esetben értjük meg a modern idők szavát. Ettől függetlenül elengedhetetlenül szükséges a különböző felekezetű egyházak összefogása is. Azt kell megkeresnünk, ami egybekapcsol bennünket, és nem azt, ami elválaszt egymástól. Valószínű, hogy nagyon fontos lenne még a szeretetszolgálat területén többet és jobban tennünk. Maga Jézus sem kötött kompromisszumot, amikor enni adott az éhezőknek, betegeket gyógyított, templomot tisztított. De ha csak szólni tudunk ezekről, a Lélek erejével, lelki betegek gyógyulhatnak, szeretere éhezők táplálékra találhatnak, elhagyatottak közösségre lelhetnek, aminek a kiteljesedését az ige nagyon világosan szemlélteti: „Az Úr Isten lelke van én rajtam azért, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössöm a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást.” (Ézsaiás 61,1)

Ennek a hivatásnak a betöltésére sarkalljon bennünket mint közösséget az egyházi esztendő ünnepes félve a maga ünnepeivel és ébresszen reménységet, hogy templomaink, imaházaink ilyen lehetőségeket hordozzanak magukban. Az összetartozás érzése így a húsvét és pünkösd közötti időszakban is a legszilárdabb alapra, az egyedül, igaz Krisztusra kell, hogy épüljön. Az Ő szeretete és békessége a mi keresztyén életünk része kell, hogy legyen.

Orosz Attila
ref. lelkipásztor

„FALRA-MÁSZÁS”

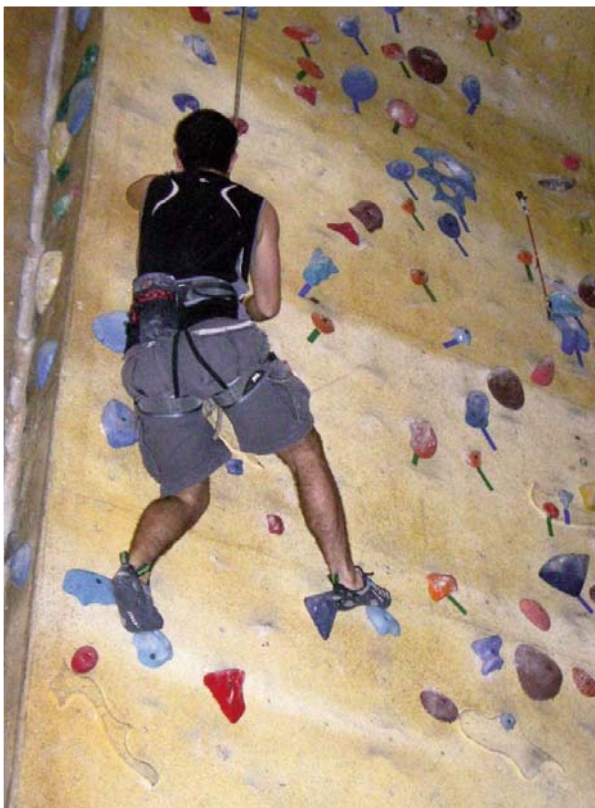
Az iskolai osztálykirándulás folytatása

Amíg ott tanakodtunk a félhomályban, nekem feltűnt, milyen szélesek az épület falán, a fugák közötti rések, amik a fal terméskövei között vannak. Szinte csak próbaként kezdtem mászni a falon. Kezem biztosan kapaszkodott, lábam is bőven belefért a hézagokba. Tornacipő volt a lábamon, és ami fontos, jó erőnléttel rendelkeztem.

Kicsit eltartottam mellemet a faltól, mert még eleven és érzékeny volt a sebem: a blédi emlék. A kötést a mellemről már levettem és száraz var volt az egész mellem és a combom eleje. Már fent jártam a magasföldszint és az első emelet között, amikor visszanéztem. Kár volt! Szédülés fogott el és néhány pillanatnyi várakozás, gondolkozás és pihenés után már tudtam, nincs visszaút! Közelebb van a második emelet, mint visszamászni a földre. Folytattam a mászást és már túl voltam az első emeleten, az ablak mellett másztam, amikor rájöttem, a fugák, a hézagok szűkebbek, keskenyebbek erre feljebb, mint ahol elindultam. Zsibogott már a körömöm hegye, de nem volt visszatérés, fel, fel csak fel! Még egy kicsi és felérek! A második emelet ablakának alsó pereménél rádöbbsenem, hogy az esővíz levezető perem már a fejem felett van. Oldalt próbáltam mászni, de a kövek közötti hézag már olyan keskeny volt, hogy sem, az ujjaimmal, sem a lábammal már nem tudtam oldalt mászni, azzal a szándékkal, hogy belépjek az ablakon. Ott álltam tehetetlenül, lihegve. Könnyörgtem az ablakban drukkoló társaimnak, húzzanak fel, vegyenek be az ablakon! Remegett már minden porcikám, csak túljussak ezen a párkányon. Felnyúltam fél kézzel a párkány fölé, újabb kapaszkodót keresve. Talán remélve, hogy sikerül behúzni magamat az ablakon. És akkor téován kinyúlt értem egy segítő kéz és elkapta a kezemet, mintha üdvözlő kézfogás lenne. Megörültem, valaki segít! A következő pillanatban a segítő kéz meghúzott, feljebb és ez azt eredményezte, hogy kicsúsztak a lábaim a fúga, a rések közül. A másik kezemmel is a segítőkéz felé kaptam. Így lógtam a levegőben a kézfogás szorításában, de éreztem, hogy csúszik a kezem, gyengül a szorítás, el fog engedni! A pillanat töredéke alatt tudtam, le fogok zuhanni. Kicsúszott a fogás, és már zuhantam!

Függőlegesen zuhantam, (talán ez volt a szerencsém, különben a gerincem tört

volna!) Az arcomon, orromon éreztem az ütéseket (amit az első emelet és a magasföldszint ablakpárkányai okoztak), és már lent is voltam a szuterén világosító ablakának ferde aknájában. Leértem és még élek! Most jön az ájulás! Már tudtam milyen jó az, hiszen Blédben is jött az ájulás, de most csak nem jött! Lélegeztem, de csak pihegve, mert a bordáim nem működtek. A karjaim a fejem felett voltak, megadásként tartva őket. Meg sem mertem mozogni. Gondolkoztam, milyen sérüléseim is lehetnek? Valami meleg borította az arcomat. Ekkor térdelt Nikola, a társam a gödör széléhez, hallgatódzott és szólított: - Karlo, jesi li živ? (Élsz-e?) Nem tudtam válaszolni, a hang nem jött ki a számon. Erre a választalan csendre, Nikola felkiáltott a „megmentőimnek” a második emeletre: - Umro je, poginuo! (meghalt!). Ezt a kijelentést már nem hagyhattam szó nélkül, és egy nagyot nyögtem! Bár nagyon jól jött volna az enyhítő ájulás, de az csak nem jött! Élek én, de nem tudok beszélni! Felszállt a legfrissebb információ: - Živ je, stenje! (él, de nyög). Keztem tovább gondolkozni, meg kell mozdulnom. Először kezeimet, majd ujjaimat mozgattam, vizsgáltam, nem törött el? A másikat is megmozgattam, mozog, az sem törött el. A fejemet is mozgattam, a nyakam sem törött. Érzem a lábaimat, a gerincem se sérült. Guggoló helyzetben voltam, jól beleszorultam az aknába, mint a dugó az üveg szájába. Csak lélegezni tudnék mélyebben, de az nem ment. A hátam, az oldalam fájtt kegyetlenül! Lassan lenyúltam az arcom felé, mi ez a meleg? Az orrom nem volt a helyén, valahol a homlokom táján találtam meg. Lejjebb, a szám egy tátongó seb volt. Innen folyt a vér, de már megalvadni készült. Nem hagyhattam az orromat a homlokom táján! Lassan, két kézzel húztam az eredeti helyére. Jött is, szót fogadott, helyére került az orrom! Csak jobban tudnék lélegezni! A bordáim még betyárabbul fájtak, biztos eltört néhány! Később, az

orvos 6-7 törött bordát talált. Nikola cimbórám könnyörgött a gödör szélén: - Add a kezed, majd kihúzlak! Felnyújtottam mind két kezem és ő lassan felhúzott. Lábra álltam és mintha jobban ment volna a lélegzés. Megszólaltam: - Élek!

Kiballagtunk az épület elé a fényre, lássuk, miben szenvedtem kárt? Újból, mint nemrég Bléden, előlről voltam véres, de ez már alvadt vér volt. Nikola emlékezett, nem messze van egy nyilvános városi kút:

Menjünk oda, mosakodj meg! Úgy is tetünk, megmostam az ingem elejét, de amikor az arcomat mostam, valahogy az egész mintha „laza” lett volna, mozgott! Úgy- ahogy helyre hoztam magamat és visszamentünk bejárat elé. Ott már újabb két társunk várt bebocsátást. Mikor megláttak, ijedten kérdezték: - Téged meg ki vert meg, hogy nézel ki? Nikola válaszolt: - Csak leesett az emeletről!

folyt. köv.
Molnár Károly

KERTI TÖRPE

LILIOMFA (MAGNOLIA SP.)

A liliumfa az egyik legfeltűnőbb tavaszi növényünk. Hatalmas virágával a kertek királynője is lehetne. Kehely formájú virágai a levelek előtt pompáznak. Ezt követően jelennek meg a levelek, de addig több héten át gyönyörködhetünk a fehér, rózsaszín és a ciklámen színű virágokban. Legkeresettebb a rózsaszín virágú *Magnolia soulangiana*, de a fehér virágú *M.alba* is keresik. Van belőle kisebb virágú, ami fára, cserjére hasonlít, de akadnak fajok, amelyek 4-5 méter magasra is megnőnek. Ültethetjük a gyep közepére, de még alá a kertbe is mint pl. tulipánt, nárciszt, jácintot, amelyek egy időben nyílnak a liliumfával. Ültetése a következő: a kertbe ássunk egy kétszer olyan gödrt, mint a növény gyökérballadája. Vegyük le róla a cserepet és a védőanyagot és helyezzük el a gödör közepére. Ezután töltsük meg a gödrt földel, amelyhez keverhetünk egy kevés humuszt, óvatosan nyomkodjuk le körben a földet és jól öntözzük be. Az első évben, ha áprilisban vásárolunk magnólia csemétét, ne várjunk tőle virágzást, hiszen túl van a virágzási időszakon. Ne ültessük fagyzugos, szeles helyre. Magvetéssel vagy nyári zöldugványozással szaporítható. A dugványozáshoz a fiatal, erőteljes hajtáscsúcsot gyökereztető hormonba kell mártani, teletetni, hogy gyökeret eressen. A következő évben ki is ültethetjük. A magnóliák gyökérzete húsos, ezért nehezen tűrik az átültetést. A földre lelógó ágaik időnként meggyökeresednek, és ezekről töosztással házilag könnyen szaporíthatók. Jövőre fog újra virágozni, de van olyan fajta is, amely csak a harmadik-negyedik évtől virágzik. Az időjárástól függően áprilistól-május végéig nyílnak. A legtöbb fajta illatos virágokat hoz. Virágzás után sok szemetet hagynak, de ne szedjük össze a szirmokat, mivel a talajt beborítva is szép látvány tárul elénk. Virágzás után vágjuk vissza az ágakat és a hajtásokat, mert így a fa minden része elég napfényhez jut. A lehullott szirmokat pedig a komposztba felhasználhatjuk. Ha a liliumfa hirtelen sárgulni kezd annak oka a vashiány vagy a rossz talaj. Ha tehetjük locsoljuk esővízzel. Tápoldataozzuk a rododendron számára alkalmas táppal. Nyáron rendszeresen öntözzük a talajt. A kiszáradástól megvédhetjük, ha a talaját vastag rétegben fenyőkéreggel beborítjuk.

Az első magnóliákat i.sz.650-ben Kínában buddhista szerzetesek már termesztették.

A *Magnolia denudata* fehér virága a templomkertekben a tisztaság szimbóluma volt. A 17.században az angol misszionáriusok megbízást kaptak, hogy kutassanak fel és küldjenek haza minden új növényfajt. Ennek eredményeként ismerték meg az európaiak a magnóliát.

Európában az első faj a hófehér magnólia volt, amely 1789-ben jutott el hozzánk. Ezt követően 1790-ben érkezett meg a piros magnólia. Ennek a két fajnak a hibridje, a nagyvirágú magnólia 1820-ban jelent meg Franciaországban. A valódi liliumfákat bogarak porozzák be, ezért termőleveleik durvák, hogy a táplálkozó bogarak ne sértsek meg őket. Örökzöld és lombhullató fajok is tartoznak közéjük. Törzsük nem sokkal a föld felett elágazik és eleinte bokrosan nő. Leveleik fordított tojás alakúak, melyek hetekkel a virág után hajtának ki. Száraz időben a szélük megbarnul és összpenderedik. A viráguk a liliuméhoz és a tulipánéhoz hasonló és ennek köszönhetően több fajukat termesztik.

Humuszban gazdag, lehetőleg savanyú talajokat és a napos helyeket kedvelik.

Kertészeti szempontból két csoportra oszthatók:

1. Azok a fajok, amelyek a lombzat kifejlődése után hozzák virágaikat. Kényes, igényes növények. Leveleik 20-30 cm-t is elérhetik. Többnyire fatermetűek.

2. Azok a fajok, amelyek a lombfakadás előtt adnak virágdísz. Igényesek, a talajra és a nedvességre érzékenyek, de a szennyezett levegőt elviselik.

A liliumfákat gyakran összekeverik közeli rokonukkal a tulipánfával, de ez a faj Észak-Amerikából származik.

Néhány magnólia faj:

Magnolia lilliflora- kínai liliumfa: alacsony növésű fa, amely 2 m-nél nagyobbra nem nő. Virágai pirosak vagy erős rózsaszínűek, és

májustól virágoznak.

Magnolia stellata-csillagvirágú liliumfa: gyönyörű és illatos virágai tél végén vagy tavasszal nyílnak nagy tömegben. Maga a növény kb.3-4 m magas. Nem túl igényes.

Magnolia kobus-japán liliumfa: ez a fajta idősebb korában 6-8 m magasra is megnőhet. Virágai márciustól nyílnak, fehérek és illatosak, idősebb korában egyre több virágot hoz.

Magnolia x soulagiana- nagyvirágú liliumfa: a *M.denudata* és a *M.lilliflora* hibridje. Nagy, húsos szirmú a tulipánéhoz hasonló virágai április-májusban nyílnak. 3-5 m magasra növő, terebélyes cserje. Koronája már a talaj felett sűrűn elágazik.

Zečević Tatjana

MIT, MIVEL?

"A FŰSZEREK BIRODALMÁBAN"

A TEJ

A tej az egyetlen élelem, amit a saját szervezetünk elő tud állítani (igaz, hogy csak a nőké), és ez az első eledel, amit születésünk után mindjárt fogyasztunk. A tejen is fejlődünk annyira, hogy elérjük azt a fejlődési fokot, hogy más táplálékot is tudjunk fogyasztani életünk fenntartására. Nem az emberi anyatej hasznosságáról, fontosságáról, értékéről lesz az alábbiakban szó, hanem a többi bennünket körülvevő haszon háziállatok tejéről.

Mi, itt vidékünkön, főleg a tehéntejet, kismértékben a kecske- és juhtejet fogyasztjuk, de vannak, akik a bivaly, ló, vagy távoli vidékeken a jak, vagy a teve tejét is élvezettel fogyasztják.

A tej az egyik, de mondhatjuk, hogy az egyetlen élelmiszer, ami minden szükséges anyagot magába foglal, ami az életünkhöz kell, így ha valaki akarna, csak tejen is leélhetné életét, vagy esetleg tejtermékeken. Amint tudjuk a kaukázusi népek matuzsálemi, azt állítják, hogy a hosszú élet titka a sok tej és tejtermék fogyasztása.

A tejet fogyaszthatjuk magát, nyersen, felforralva, csak úgy simán, vagy ízesítve. Belőle nagyon sok terméket állíthatunk elő, amiből mi relatív keveset ismerünk és fogyasztunk. Más élelmiszer, ha valamilyen módon elveszíti eredeti mivoltát, megromlik, többé nem fogyasztható, a tejből, pedig pont így kaphatunk még finomabb, élvezhetőbb élelmiszert.

Milyen formában ismerjük a tejet? Először is, úgy melegen, kifejve, hidegen, forralva, sűrítve, esetleg tejporként. Ez mellett létezik az aludt-tej, a joghurt, a kefir, a tarhó, a tejfel, az ebből köpült vaj, az író (zsenedicce), vagy a túrók, sajtok, és melléktermékük a savó. Sok dolgot meg sem említhetünk, mint a kajmakot vagy a ghit, de sajnos nem vagyunk elég figyelmesek, hogy a tejet annyira fontosnak tartsuk, mint, ahogy az életünkben betöltött fontosságából megérdemel.

A tejet és a tejtermékeket fogyaszthatjuk magukba is, de lehetnek részei elemei más ételeknek, úgy is, mint alapanyag, vagy mint ízesítő („fűszer”), vagy kiegészítő a főzés folyamatában, vagy mint hozzávaló garnírozás. A tej és a tejtermékek az ízekre is pozitívan hatnak, kidomborítják jelenlétüket, vagy tompítják egyes más ízek erejét, evvel élvezhetővé téve az ételt, de van amikor tejjel, tejfellel, esetleg más tejtermékkel mentünk meg egy úgymond, tönkretett fogást, étkezést.

Sokan nem szeretik a tejet, sokan allergiások rá, de mindig van valami út, hogy valamilyen úton-módon az Ő szervezetükbe is bejusson e fontos táplálék.

Az egyik legkedvencebb ételeim közé tartozik a körözött, vagyis a lip-tói, vagy ahogy mi hívjuk a TÉFELES TÚRÓ.

Ezt a finom egyszerű ételt fogyaszthatjuk, kenyérre kenve szendvicsként, vagy reggelire, de lehet bizonyos sütek mellett, mint körítés is. Komoly vitát lehet megindítani azzal, hogy pirosnak, vagy fehérnek kell, hogy kinézzen, mehet-e bele bors esetleg más fűszerek, vöröshagymával, vagy metéltölgymával készítjük, esetleg, juhtúróból, de talán nem tévedek, ha csak egyszerűen fogok egy adag friss öntött túró, megszódom, vágok bele apróra vereshagymát, adok hozzá tejfelt, majd megpaprikázom és köménymagozom, összekeverve pedig jó étvágyat kívánok.

szerk.

AZ ÖNÖK RECEPTJEI

Továbbra is várjuk receptjeiket a: feketicsifecske@gmail.com címre

Málnaszirup hidegen

Hogy előállíthassuk e kitűnő üdítőitalt, a lemerített málnához ugyanannyi liter vizet adunk egy kevés tartósítóval, szétgyomkodjuk, majd 24 órát állni hagyjuk. Gézen keresztül átszűrjük, így eltávolítjuk a héját és magját. A massa súlyához ugyanannyi cukrot adunk (1:1), majd főzés nélkül, hogy el ne veszítse eredeti aromáját, kevergetve feloldjuk.

A kapott szirupot ismét megmérjük és annyi zacskó citromkővet teszünk bele, ahány liter (ajánlatos kettővel többet bele tenni, mert így savanyúbb és erősebb az üdítő hatása). Öt liter sziruphoz, egy zacskó tartósítót tegyünk, számítva azt is, amit előzőleg már bele tettünk. Hónapokig is eláll, és nem veszít aromájából.

Mélyhűtött málnából is lehet szörpöt készíteni, anélkül, hogy veszítene ízéből.

Málna fagylalt

Hozzávalók:

2dl málna,
2dl cukor,
3dl tojásfehérje.

Elkészítése:

Három tojásfehérjét a 2dl cukorral felferjük habnak, majd a 2dl málnát habverővel bele verjük.

Mélyhűtőbe lefagyaszttjuk. Fagyi szagatóval ostya tölcserbe rakva, finom nassolni való.

Bodza szirup hidegen

Hozzávalók:

30 darab nagyobb bodzavirág.
3 liter víz,
3kg cukor,
7 csapós evőkanál citromkő,
1 zacskó tartósító.

Elkészítése:

A 30 darab virágot 24 óráig áztatjuk 3 liter vízbe, majd gézen keresztül átszűrjük.

A folyadékhoz 3kg cukrot, 7 csapós kanál citromkővel és egy zacskó tartósítóval olvadásig elkeverjük.

Főzni nem szabad, mert elveszíti természetes ízét.

Beküldte: Fehér Erzsébet

X IRODALOM KULTÚRA SZÍNHÁZ

Idén is megrendezésre került az "ANYÁM FEKETE RÓZSA" magyar nyelvű nemzetközi vers- és prózamondó találkozó vajdasági elődöntője. Az immár tizenkilencedik alkalommal meghirdetett versenyt március 28-án Bácsfeketehegy szervezte meg a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete. Az édesanyák tiszteletére szervezett rendezvényre 20-an neveztek be gyermek, ifjúsági és felnőtt kategóriában. A jelentkezők három kortárs verssel vagy prózával készültek, illetve magyar népköltészeti alkotással. A verseny kezdetén Hajvert Ákos a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének elnöke köszöntötte a Vajdaság több településéről érkezett versmondókat, idén összesen 20-an neveztek be. A zsűri okulva a tavalyi tapasztalatokból, már pén- teken megérkezett, ennek köszönhetően meg

tudták hallgatni azokat a versmondókat is, akik szombaton nem tudtak volna jelen lenni. A zsűri tagjai Dölle Zsolt előadóművész, Dániel Kornél, Bessenyei György-díjas népművelő, rendező, Kerekes László, Bessenyei György-díjas népművelő, grafikusművész (elnök), és Pásztor Ildikó népművelő, színjátszó voltak. A vajdasági találkozó színvonalát bizonyítja, hogy a jelentkezők majdnem felét - 9 versenyzőt juttattak tovább a magyarországi döntőre. A döntőre Veresegyházán kerül sor május 1. és 3. között. A továbbjutók névsora: gyermek kategóriában Petrás Ármin (Topolya); ifjúsági kategóriában: Gyarmat Judit (Ada), Maletski Krisztina (Ada), Nemes Bence (Bácskossuthfalva), Rókus Zoltán (Becse), Szarka Ákos (Bácsfeketehegy), Szombati Dorottya (Bácsfeketehegy) és Tamás Krisztina (Bácsfeketehegy); a felnőttek közül pedig Sípos Melinda (Orom). A döntőről a következő számban számolunk be.

A Benedek Elek emlékére meghirdetett Többsincs mesemondó verseny vajdasági döntőjét április 26-án tartották meg a bácsfeketehgyi színházteremben. Erről is bővebben a következő számban.

Június 5-6-7-én Kishegyesen kerül megrendezésre a Durindó és a

Gyöngyösbokrét! Aki szereti a népzénet és a néptáncot ne hagyja ki, menjen el megnézni a fellépőket.

FIGYELEM! A bácsfeketehgyi könyvtár várja az olvasók ajánlatait könyvvásárlás témában! Melyik az a könyv, amit szeretne elolvasni, de nem tudja megszerezni, vagy melyik az a könyv amit már olvasott, és szívesen ajánlaná másoknak is, vagy elég csak azt megjelölni, hogy milyen témájú könyveket venne kézbe: szépirodalom, ismeretterjesztő művek, krimi, romantikus, ifjúsági, mese, költészet, fantasztikus, és más kategóriák. A javaslatokat személyesen is megtehetik a könyvtárban, hétfőn - kedden - szerdán délután, csütörtökön és pénteken délelőtt várja az olvasókat; vagy telefonon a 024/738-828 számon és e-mailben a bfhkonyvtar@gmail.com címre. Gyarapítsuk együtt a könyvvállományt!

borka

Május 9-10-én a bácsfeketehgyi színházteremben gyermekszínjátszó találkozót szervez a Vajdasági Magyar Drámapedagógiai Társaság. Két nap alatt huszonegy előadás kerül színpadra. A találkozón **Zombor,**

Bácskossuthfalva,
Bácsfeketehgy, **Kula,**
Szabadka, **Horgos,**
Nagybecskerek,
Csantavér, **Gunaras,**
Nosza, **Bezdán,** **Ludas,**
Ada és Doroszló színjátszóí mutatkoznak be egymásnak. Vendégeink lesznek a **szilágyiak** (friss Pataki László-díjas előadásukkal) és a **lendvaiak** (friss, szlovén nyelvterületen első helyezést nyert magyar nyelvű darabjukkal). Az itt bemutatott produkciók egyike meghívást kap a **Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó**

Találkozó zárórendezvényére Debrecenbe, egy másik előadás pedig a **Határtalan Gyermekszínjátszó Fesztiválra** Nyírbátorba. Az értékelést

Hajós Zsuzsa drámapedagógus, színjátszó rendező (Budapestről), **Mess Attila** színész, színjátszó rendező (Szabadkáról) és **Sereglei András** színész-drámatanár, színjátszó rendező (Budapestről) végzi.

Gyermekszínjátszó Találkozó

A rendezvény megvalósításában a Társaság **együttműködő partnerei:** a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet (Zenta), a Feketics Művelődési Egyesület (Bácsfeketehgy), a Magyar Drámapedagógiai Társaság (Budapest), a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete (Bácsfeketehgy), és a Kulturális Központ (Nyírbátor). **Támogatók:** Szekeres László Alapítvány, Kishegyes Község Önkormányzata, NCA, Tartományi Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság.

Részletes program a www.feketics.com/dramaped oldalon.

vmdt

T R E N D I

TESTFESTÉS TÖRTÉNELME

A tetoválás módjait és magát a tetoválást az emberiség a véletlennek köszönhetette, hiszen az ősemberek kormos, koszos testének sebes felületein a bőrbe jutott korom később is "ottmaradt". Így a későbbiekben már tudatosan vihettek fel testükre különböző mintákat. Az ezzel kapcsolatos legrégebbi források Egyiptomból maradtak ránk. Az időszámításunk előtti IV. évezredből származó agyagfigurák felületére festettek, illetve beszúrt pontsoros díszítést készítettek. Egyes kutatók a tetoválás korai létezésének bizonyítékának tekintik. Thébában egy női múmián már találtak egyértelmű festéknymokat, melyek pontok-vonalak voltak, a múmia a XI. dinasztiahoz tartozott (kb. i. e. 2000 körül). Szintén Egyiptomban, XIII. Ramszesz idejéből (i. e. 1400- körül) tudunk a fiatalok és a tehetősebbek ezen szokásáról. Érdekes lelet az ú.n. "jégember". 1991-ben Tisenjochban (olasz-osztrák határ), az Alpok magas hegyei között férfimúmiát találtak. Radiokarbon kormeghatározási módszerrel, korát kb. 5300 évre (i. e. 3300) becsülik. Fegyvereit, ruházatát megvizsgálva sok művészettörténeti és egyéb kérdést is újra kellett vitatni. Érdekessége többek között bőrének tetováltsága is. A bőrében talált motívum párhuzamos vonalakból, illetve kereszthez hasonló ábrákból áll, hogy pontosan mit ábrázol, hogyan s mivel készült, azt nem sikerült kideríteni. Valószínű azonban, hogy mágikus értelme, anyagi hovatartozást jelző szerepe, vagy az egyszerű szerencse jelképei voltak. Áttevezve az európai történelem vizeire, az i. e. V. század görög festészete megörökített frig és

trák tetovált karú nőalakokat. E két nép díszítési szokásait Hérodotosz is leírta, szerinte e szokás a trákoknál, a nemesség jelképe volt. Az athéni Nemzeti Múzeumban őriznek egy festett gipsz női fejet, mely Mükénéből származik, az i. e. XIII. századból. Démont, vagyis őst ábrázol. Arcán és állán apró pontokkal körülvett nagyobb piros pont található, talán Nap-szimbólum, de minden bizonnyal tetoválást utánoz. A tetoválásnak nyomát leljük a görög mitológiában is. A menádok híres anyjának, Pénélopének neve azt jelenti, hogy "csíkok az arcon". A spártaiak a hagyomány szerint még a történelmi időkben is magukra tetoválták nemzetségük jelét. Az egyiptomi leletekkel hasonló korú (i. e. IV.-V. évezredben), mezopotámiai, Úrból és Eriduból származó agyagszobrocskák, a hegtetoválás félreismerhetetlen jeleit találták. Igencsak régi lelet a "Willendorfi Vénusz" - őszanya szobrocska, s nemcsak ezen, de más hasonló korú és témájú szobron is találtak felismerhető véseteket. A későbbiekben ismét fellelhetők a trákok, akiknek tetoválási szokásait a daldeszi Athenaeusz és Artemidorosz (i. e. II. sz.) is megerősítik. Az ókoriak közül tetováltatták magukat más népek is, így az asszírokról Lukianosz (idő számításunk II. sz.) említi, hogy népük jeleként, nyakukra és kezükre vannak pontok szúrva. A mai Erdély területén élt agathürzek "lemoshatatlan jeleiről" Pomponius Male (i. sz. I. sz.) is említést tesz. Xenophon (i. e. IV. sz.) a Feketetenger mellékén élő mosszinok népénél a tetoválást és a testfestést egyaránt említi. Az ókori brittek mellett, a skótok tetoválásairól is van emlékün- Herodian (i.

sz. II-III. sz.). A skótok saját testükre festett ábrákról kapták a nevüket. Forró vas tűkkel és fekete festékekkel különböző motívumokat készítettek bőrükre." Az említetteken kívül még számos feljegyzés bizonyítja, hogy az ókorban (i. e. V. sz.-tól - VI. sz.-ig) a görög-római térségen kívül élő "Barbár" népeknél a tetoválás már ismert volt. Külön probléma a zsidóság tetoválása, hiszen az ószövetségi tilalmak és előírások többféle értelmezést is megengednek. Az őskeresztények tetoválási szokásaikban nyilván elterjedt lehetett a homlok, kereszttel való jelölése, mivel "Arcunk Isten képmása", amelyet később Konsztantínusz tiltatott be, kb. a X. sz.-ban. Ez a szokás a Távol-Keletre is eljutott a miszionáriusok által. A XV-XVII. sz.-ban a Szentföldről hazatérők gyakran tetováltattak magukra vallásos szimbólumokat. 1948-ban Rugyenkő az Altaj-hegységben talált egy jól konzerválódott férfi tetemet. Ezen a testen, szinte az egész testfelületen, mágikus és realisztikus állatfigurák vannak tetoválva. Még régebbi ázsiai emlék: egy i. e. 842-es kínai forrás, mely a Jangce folyónál élő Wu törzsnek többszínű, védelmező funkciójú tetoválásait említi. Az első ázsiai illetőségű részletező közlés Marco Polo írásaiból ered, amely a vietnámi Vörös és Fekete folyó vidékén élők tetoválási szokásokat említi. Ennek a népnek különféle, főleg állatfigurák díszítik a testüket, s ezt ők az erő, hatalom jelének tekintik. Marco Polo XIII. sz. második feléből származó közlései említik még a mai Yünnan északi részén lévő Pansan város (Japán) lakosainak tetoválási szokásait is. A 720-ból származó adatokból megtudjuk, hogy a Jamotából származó férfiak arcán vallási jellegű tetoválások voltak, de olyanok is akadtak, akik kozmetikai megfontolásból viselték. Japánból származik az az írásos emlék is, hogy a tetoválást büntetésként, megbélyegzésként alkalmazták 400 körül. A japán mesekönyvek hőstörténeteinek képein a szereplőkön gyakran láthatunk tetoválásokat. A tetoválás történetére vonatkozó adatok a XVI. sz.-tól megsokasodnak. A XVI-XIX. sz.-i időszakban az amerikai indiánokról, és a Polinézekről, majd főleg a XIX-XX. sz.-ban Afrika és az ázsiai területek lakóinak szokásairól kerültek elő fontos adatok. A német W Joest 1887-ben már nagyjából összefoglalta a tetoválás világméretű elterjedését, s azt az alapvető megállapítást tette, mely szerint a tetoválás legmagasabb szintjét Japán és az Amerikában élő indiánok érték el.

Fekete Tímea

F E C S K E T O L L

FÁRADTSÁG

Szendergés ájult kábulata,
szemhéjak engedelmetlen csukódása,
mögöttük a mélység túlvilága,
mint mimóza színű fény vibrálása.

Izmok görcsbe szorult súlya,
karok lomha vonaglása
a túlfeszített erő ára,
nehéz lépések alatt, föld dobbanása.

Hiábavaló akarat nyomasztó vágya,
fehérre meszelt arcok fala
s a tehetetlen erőtlenségtől lerogyva
a test magát megadja.

Bácsi (Vajda) Sára

SÍRI CSÖND

Mikor síri csönd körülötted,
üvölt, tombol a csönd benned.
Dulakodnak a gondolatok fejedben,
a szép a rosszal ellentétben.
Lüktet tőlük, kalapál az agyad,
az ellentétes erők harcolnak.
Lázadó agysejtjeid robbannak,
szétfolyva az eszméltre fagnak.
Ettől remeg, mint amikor hideg van,
szíved a forróságban.
Vérben úsznak szemeid s könnyben,
és te ülsz a síri csöndben,
lázás rémületben.

Bácsi (Vajda) Sára

ANYAKÖNYVI HÍREK

Fenyvesi Árpád és Gogolák Csilla
Kisfiuk **BENCE**

Búzás József és Angéla
Kislányuk **EDINA**

Jovančević Milan i Dragana
Kislányuk **STAŠA**

Stanišić Rade i Sonja
Kisfiuk **DORĐE**

Adam Živoli i Remzije r.Bečiri
Kislányuk **MEVLJANA**

Szatmári Zoltán és Melita
Kislányuk **LILI**

Kasza József és Dóra
Kislányuk **GRÉTA**

Firic Dezső és Karolina
Kislányuk **JÁZMIN**

Németh Rozália szül. Kovács

április 2, 89 évében

Özv. Szilágyi Józsefné szül. Tóth Erzsébet

április 2, 89 évében

Bacsó Sándor

április 10, 66 évében

Id. Kuntics József

április 18, 67 évében

Id. Ali István

április 19, 71 évében

Özv. Fehér Istvánné szül. Kota Mária

április 24, 82 évében

Bujošević Nikola

május 3, 83 évében

Az anyakönyvi hírek adatait a helyi orvosi rendelőből, az anyakönyvvezetői irodából, valamint a "Tiho" temetkezési vállalatától kaptuk.

